

Vnímanie a prezentácia ženského poprsia predstavuje v rámci dejín ľudstva iste zaujímavú a v mnohých ohľadoch špecifickú tému. Navyše takú, ktorá v sebe celkom prirodzene skrýva okrem odborného a popularizačného, tiež značný marketingový potenciál. V knihe *Prsia naprieč dejinami* sa tak Marilyn Yalom pokúsila priblížiť ich postavenie nielen ako zdroja materského mlieka pre novorodencov, ale tiež ako symbolu často sa objavujúceho v literatúre, výtvarnom umení, na fotografiách či v rôznych aspektoch reklamného trhu. Tému ženských prs sleduje už od najstarších čias, pričom od staroveku máme k dispozícii tiež dôležité písomné pramene, ktoré nám približujú aj spôsoby

ich vnímania v rámci medicíny či mytológie. Postupne, prostredníctvom vybraných príkladov, prechádza cez obdobie stredoveku až k novovekým dejinám a súčasnosti, aj keď vzhľadom na množstvo zachovaných zdrojov logicky väčšiu pozornosť venuje najmä posledným dvom storočiam. Pri tomto exkurze sleduje nielen úlohu ženských prs ako zdroja materského mlieka v prirodzenom či prenesenom význame, či obmedzovanie ženských znakov v stredoveku, keď sa aj prsia decentne strácajú v úsilí zobrazit skôr duchovný ako reálny život. Až nástup renesancie opätovne prináša pohľad na ženské prsia ako na sexuálny symbol. Bez ohľadu na sledované obdobie faktom, ktorý nezabúda autorka zdôrazniť je skutočnosť, že o interpretácii a využívaní prs napríklad v umení v podstate vždy rozhodovali muži. Ženy naopak sa podriaďovali dobovej móde i novým, práve aktuálnym spoločenským a módnym trendom.

Ženské prsia sú, presne vychádzajúc z názvu publikácie, základným predmetom záujmu autorky, a stretávame sa s nimi doslova na každej stránke. Kniha však prináša množstvo zaujímavých pohľadov na túto tému, ovplyvnených politikou, psychológiou, filozofiou a sexizmom, kombinovaných navyše s historickými či estetickými výkladmi. V celkovo deviatich kapitolách rôzneho rozsahu, do ktorých svoj exkurz problematikou ženských prs autorka rozdelila, sa čitateľ môže stretnúť s množstvom pozoruhodných pohľadov a názorov. Viac-menej v podobe, ako sa postupne menili pod tlakom náboženských predstáv, kultúrnych a spoločenských pomerov či módy. Na druhej strane je ale možné, že pre niektorých čitateľov by väčšie množstvo konkrétnych faktov a súčasne menej psychologických či filozofických úvah viac naplnilo ich očakávania. I tu totiž v konečnom dôsledku platí to, čo do istej miery vytrhávame z širšieho kontextu záveru 5. kapitoly nazvanej *Poprsie psychologické: na tele záleží*. Konkrétne: „Hoci stále citlivo reagujeme na mnohé nevedomé faktory, ktoré vplývajú na naše životné voľby, už nás neobmedzujú dogmatické a nedostatočné pseudovedecké interpretácie. Niekedy je prsník jednoducho len prsník.“ (s. 194).

Rovnako zaujímavo, najmä pri porovnaní s prezentovanými historickými obdobiami, pôsobí priblíženie mimoriadneho ekonomického potenciálu, ktorý táto časť ženského tela nesporne má. Na jednej strane široká ponuka produktov, počínajúc od množstva značiek kozmetiky cez bielizeň až po chirurgické úpravy, núti ľudí

utrácať miliardy dolárov či eur. Cieľom v tomto prípade je najmä zachovanie či „vylepšenie“ výzoru dôležitého pre udržanie sebavedomia či spoločenského postavenia. Na druhej strane tak ako nikdy predtým prekvitajú ďalšie oblasti „obchodu s poprsím“. Aj samotná autorka publikácie uvádza: „Poprsie predá všetko na čo si len zmyslíte.“ (s. 196). Mnohé aspekty tohto obchodu približuje na konkrétnych príkladoch z rôznych období.

Zaujímavosti a rôzne pohľady, podávané spravidla veľmi zrozumiteľnou formou, robia z publikácie vhodný zdroj informácií pre široký okruh záujemcov o minulosť i súčasnosť ľudstva. Súčasne je pochopiteľné, aj vzhľadom na rozsiahly poznámkový aparát, že autorka prejavila ambíciu vysporiadať sa so zvolenou problematikou nielen na odbornom, ale aj na vedeckom základe. Publikácia je tiež z grafického hľadiska spracovaná vkusne a pôsobí príťažlivým a solídnym dojmom. Aj keď z pohľadu čitateľa môžu do istej miery rušivo pôsobiť niektoré drobné jazykové problémy, keď okrem vcelku voľného používania bohemizmov (ňadro – prsník napr. s. 22, hon na čarodejnice s. 78 a pod.) sa objavujú aj terminologické zakopnutia (tesané do parožia s. 23, tepali do mramoru, či poprsie začne chabnúť na s. 74 a pod.). Z hľadiska obsahu a jeho pochopenia to ale pre bežného čitateľa nepredstavuje neriešiteľný problém. O to viac, že na rozdiel od jednotlivých historických období, súčasnosť prináša možnosť venovať sa v rovnakej miere všetkým sledovaným aspektom týkajúcim sa ženských prs. A publikácia Marilyn Yalom nám k tomu nesporne môže poskytnúť vhodnú inšpiráciu.

Patrik Derfiňák